

De mooiste, ontroerendste,
indrukwekkendste kunst
van het afgelopen jaar,
volgens de recensenten van NRC

Beeldende kunst

SANDRA SMALLENBURG Beeldende kunst

- 1 A year at the Stedelijk: Tino Sehgal.** Wat een geweldig ambitieus plan was het van het Stedelijk Museum om een jaar lang ieder moment van de dag een 'levend kunstwerk' van Tino Sehgal te programmeren. En wat pakte het fantastisch uit. (nog tot 31/12)
- 2 Munch: Van Gogh** in het Van Gogh Museum. Fantastisch duel tussen twee schildergiganten die keer op keer aan elkaar gewaagd blijken. Met als hoogtepunt de combinatie van hun geschilderde sterrennachten. (nog tot 17/1)
- 3 Late Rembrandt** in het Rijksmuseum
- 4 Zero** in het Stedelijk Museum, Amsterdam
- 5 Stan Douglas** in Wiels, Brussel

RIANNE VAN DIJCK Fotografie

- 1 The Order of Things**, werk van o.a. August Sander, Karl Blossfeldt, Thomas Ruff, Ai Weiwei in The Walthor Collection, Duitsland. Met deze expositie van kunstenaars die catalogiseren, classificeren, archiveren en ordenen laat De Duitse verzamelaar Arthur Walthor zien dat hij een van de interessantste fotoverzamelaars is.
- 2 Mijn Vlakke Land.** FoMu, Antwerpen. Lofzang op de schoonheid en de meditatieve kracht van de natuur.
- 3 Ken Schles: Invisible City / Night Walk**, Noorderlicht Fotogalerie Groningen.
- 4 Annette Behrens | Looking for Carl.** Nederlands Fotomuseum Rotterdam
- 5 Dana Lixenberg, Imperial Courts.** Huis Marseille Amsterdam

Invisible City/Night Walk
FOTO KEN SCHLES

Van Bosch tot Bruegel in Museum Boijmans Van Beuningen

BIANCA STIGTER Beeldende kunst

- 1 Dansaekhwa in Venetië.** De kunstgeschiedenis wordt gelukkig voortdurend herschreven, dit jaar op de Biënnale van Venetië door een tentoonstelling van abstracte kunst uit de jaren '70. Niet uit Europa of uit Amerika, maar uit Zuid-Korea, waar minimalisme net zulke diepe schoonheid opleverde.
- 2 Kleur in het Kwadraat** in Tilburg, De Pont. Lichtkunstwerken van James Turrell en dekens van de Amish werden gecombineerd en morrelden zo aan allerlei definities.
- 3 Agnes Martin** in Tate Modern in Londen.
- 4 Zero** in het Guggenheim, New York en het Stedelijk, Amsterdam
- 5 Geometry of the scattering** van Germaine Kruij in de Oude kerk in Amsterdam.

SANDRA SMETS Beeldende kunst

- 1 Late Rembrandt.** Rijksmuseum Amsterdam. De beste schilderijen van de beste schilder, natuurlijk staat Rembrandt op één. Zaal na zaal werd je door de verf heen aangekeken door levende mensen waarin emotie en karakter grandioos verbeeld waren.
- 2 Stadspaviljoens Biënnale van Venetië.** In deze zo mondiale biënnale werd Europa links en rechts ingehaald door nieuwere deelnemers uit Afrika en Azië.
- 3 Levi van Veluw, The Relativity of Matter,** Marres, Maastricht.
- 4 Het Theater van de Tijdelijke Evacuatie** van Sylvie Zijlmans en Hewald Jongenelis in Nieuw Dakota, Amsterdam
- 5 Global Imaginations,** De Meelfabriek, Leiden.

GIJSBERT VAN DER WAL Beeldende kunst

- 1 Charles Avery: What's the matter with idealism?** GEM, Den Haag. Nieuwe tekeningen en sculpturen over Avery's fictieve wereld. Urenlang kijk- en associëerplezier.
- 2 Levi van Veluw: The relativity of the matter.** Marres, Maastricht. Levi van Veluw maakte acht tekeningen driedimensionaal. Alsof je door de decors voor een droom wandelt. (Nog t/m 17/1)
- 3 Holland op zijn mooist: Haagse School.** Gemeentemuseum Den Haag/Dordrechts Museum.
- 4 Dubbeltentoonstelling Anton Corbijn.** Gemeentemuseum en Fotomuseum Den Haag.
- 5 Leiden viert feest.** Museum Het Rembrandthuis, Amsterdam.

BRAM DE KLERCK Beeldende kunst

- 1 Van Bosch tot Bruegel,** Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Geeft, aan de hand van vrolijke en soms ronduit platte schilderijen en tenten, voor het eerst een overzicht van de vroegste ontwikkeling van voorstellingen van het dagelijks leven in de zestiende-eeuwse Nederlanden (nog tot 17/1).
- 2 Potere e pathos,** Palazzo Strozzi, Florence. Liet de pracht zien van zeldzame bronzen beelden uit de Hellenistische oudheid: opgegraven, uit zee opgedoken, en aan smeltovens ontsnapt.
- 3 Liefde en lust, De kunst van Joachim Wittwael,** Centraal Museum, Utrecht.
- 4 Rome. De droom van Constantijn,** Nieuwe kerk, Amsterdam. (nog tot 7/2)
- 5 Het geheim van de middeleeuwen in goudraad en zijde,** Catharijneconvent, Utrecht.

HANS DEN HARTOG JAGER Beeldende kunst

- 1 A year at the Stedelijk: Tino Sehgal.** De ideale actuele museumtentoonstelling, ontregelend, confronterend, roerend. Sehgal's werk glipt je steeds weer uit de vingers, zoals het hoort.
- 2 Picasso Sculpture.** MoMA, New York. De ideale klassieke tentoonstelling: wat een lef, wat een vrijheid, wat een energie. Dik dertig jaar na z'n dood is Picasso nog een stuk levender dan heel veel levende kunstenaars.
- 3 Conflict, Time, Photography,** Tate Modern, Londen.
- 4 All the World's Futures:** hoofdentoonstelling Biënnale, Venetië.
- 5 William Kentridge: If We Ever Get To Heaven.** Eye, Amsterdam.

JANNEKE WESSELING Beeldende kunst

- 1 Seth Siegelau: Beyond Conceptual Art.** Stedelijk Museum Amsterdam. Galerierouder, tentoonstellingsmaker, uitgever, collectionneur, onderzoeker, bibliograaf: het veelkleurige leven en werk van Seth Siegelau (1941-2013) heeft vorm gekregen in een grote overzichtstentoonstelling. (nog tot 17/4)
- 2 Isa Genzken, Mach Dich Hübsch!,** Stedelijk Museum, Amsterdam. Genzken (1948) heeft de gekte en de wanhoop van de hedendaagse maatschappij op indrukwekkende wijze verbeeld. (nog tot 6/3)
- 3 Zero** in het Stedelijk Museum, Amsterdam.
- 4 Tino Sehgal: A Year at the Stedelijk.**
- 5 Sigmur Polke: Alibis.** Museum Ludwig, Keulen.

Meubel van Muller Van Severen op de Design Derby in Boijmans

ARJEN RIBBENS Design

- 1 Joris Laarman Lab in Groninger Museum.** Met algoritmes maakt hij een stoel. Met een lichtgevend membraan van genetisch gemodificeerde vuurvliegcellen een lamp. En met een robotprinter een brug. (nog t/m 10/4).
- 2 Ikea Sinnerlig-collectie door Ilse Crawford.** Dertig meubels en accessoires van katoen, kurk, zee-gras en andere natuurlijke materialen. Pretentieloze ontwerpen die heel erg van nu zijn.
- 3 Design Derby, Nederland-België 1815-2015,** in Museum Boijmans
- 4 How We Work, new Dutch Design,** in SM 's-Hertogenbosch.
- 5 Interieur Boeing 787 Dreamliner door Hella Jongerius**

TRACY METZ Design & Architectuur

- 1 Verlengde Waalbrug bij Nijmegen, Zwarts Jansma Architecten.** Sierlijk topstuk van de verruiming van de Waal, waarbij een nieuwe geul is gemaakt en een nieuw eiland in de rivier. De oude brug over de Waal (1936) was een ode aan de auto, de nieuwe brug is een ode aan het water.
- 2 Joris Laarman Lab, Groninger Museum.** Laarman weet experiment met materialen en technologische innovatie te paren aan een trefzeker esthetisch gevoel. Het maakplezier spat ervan af.
- 3 Hotel W, Amsterdam, Winhov+**
- 4 Melkweg brug Purmerend, Next Architects**
- 5 Nieuwe entree Van Gogh Museum, Amsterdam, Hans van Heeswijk**

BERNARD HULSMAN Architectuur

- 1 MVRDV: The couch (clubhuis Tennisclub IJburg), Amsterdam.** Slimme ingreep – de ene helft van het dak is omhooggetrokken, de andere omlaag gedrukt – heeft van een bescheiden doos een opvallende kantine gemaakt die tegelijkertijd een tribune is.
- 2 Branimir Medic (Architekten Cie.): Noorderparkbad, Amsterdam.** Gebouw heeft niets van de holle chlooratmosfeer die Nederlandse zwembaden eigen is maar doet denken aan de 19de-eeuwse badpaleizen in Boedapest.
- 3 Hans van Heeswijk: Museum MORE, Gorssel**
- 4 Ben van Berkel/UN Studio: Centraal Station, Arnhem**
- 5 Shift A + U: Museumplein Limburg, Kerkrade**

LUCETTE TER BORG Beeldende kunst

- 1 William Kentridge: If We Ever Get to Heaven.** Eye, Amsterdam. Even grootse als subtiele ode aan leven dat altijd voortgaat, liefde die altijd blijft bestaan, ook als de dood binnen handbereik is. De Zuid-Afrikaanse animatiefilm overtrof zichzelf en raakte zijn publiek tot in het ruggenmerg.
- 2 Isa Genzken.** Stedelijk Museum, Amsterdam. Schril en overdadig overzicht van de Duitse kunstenaar. Driehonderd werken, vitaal en ongrijpbaar als de werkelijkheid zelf. (nog tot 6/3)
- 3 Gerlach en Koop: Choses tuées.** De Appel, Amsterdam.
- 4 Markus Selg: Primitive Data.** De Hallen, Haarlem (nog tot 3/1)
- 5 Kleur ontketend.** Gemeentemuseum, Den Haag (nog tot 3/1)